

NOTATKA ze wspólnego posiedzenia

Komisji Ustawodawczej

oraz

**Komisji Praw Człowieka,
Praworządności i Petycji**

Nr posiedzenia: 432

Nr posiedzenia: 292

Data posiedzenia: 5 lipca 2011 r.

Posiedzeniu przewodniczył: senator Piotr Zientarski – przewodniczący Komisji Ustawodawczej

- Porządek posiedzenia:**
1. Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wzajemnego uznawania środków ochrony w sprawach cywilnych – COM(2011)276.
 2. Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw – COM(2011)275.

- W posiedzeniu uczestniczyli:
- senatorowie członkowie Komisji Ustawodawczej: Zbigniew Cichoń, Stanisław Gogacz, Leon Kieres, Krzysztof Majkowski, Bohdan Paszkowski, Krzysztof Piesiewicz, Piotr Zientarski, senatorowie członkowie Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji: Zbigniew Cichoń, Paweł Klimowicz, Stanisław Piotrowicz, Jan Rulewski, Jacek Swakoń, Piotr Wach;
 - zaproszeni goście:
 - Ministerstwo Sprawiedliwości:
 - podsekretarz stanu Igor Działuk,
 - zastępca dyrektora Departamentu Współpracy Międzynarodowej i Prawa Europejskiego Tomasz Darkowski,
 - zastępca dyrektora Departamentu Współpracy Międzynarodowej i Prawa Europejskiego Andrzej Ryng,
 - specjalista w Departamencie Współpracy Międzynarodowej i Prawa Europejskiego Krzysztof Andrzejczak,
 - stażysta w Departamencie Współpracy Międzynarodowej i Prawa Europejskiego Piotr Pijarowski,
 - stażysta w Departamencie Współpracy Międzynarodowej i Prawa Europejskiego Katarzyna Klimczak,
 - przedstawiciele Kancelarii Senatu:
 - Biuro Legislacyjne: wicedyrektor Adam Niemczewski,
 - Biuro Spraw Międzynarodowych i Unii Europejskiej: analityk dr Robert Grzeszczak.

Przebieg posiedzenia:

Ad. 1 i 2 Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Igor Działuk poinformował zebranych, iż oba rozpatrywane projekty tworzą pakiet legislacyjny mający na celu wzmocnienie praw ofiar na terytorium UE w razie przemieszczania się pomiędzy państwami członkowskimi. Projektowane rozporządzenie ma ułatwić osobie poszukującej ochrony, wobec której właściwe organy jednego państwa członkowskiego orzekły stosowny środek ochrony (np. zakaz zbliżania się do osoby objętej ochroną bliżej niż na określonej odległość lub obowiązek powstrzymania się od przebywania w określonych miejscach, w których przebywa ofiara), a która przenosi się do innego państwa członkowskiego, uznanie i wykonanie przyznanej właściwym środkiem ochrony bez potrzeby przeprowadzania dodatkowych postępowań.

Minister I.Dziak przyznał, że w opinii polskiego rządu, projekt jest zgodny z zasadą pomocniczości. Zachodzi jednak potrzeba zachowania spójności projektowanego rozporządzenia z przyszłym systemem ochrony ofiar wynikającym z projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej europejskiego nakazu ochrony. Projekt wymaga dalszych prac zwłaszcza w zakresie: wprowadzenia mechanizmu dostosowania, w miarę możliwości, środka orzeczonego w jednym państwie do najbardziej doń zbliżonego środka, jaki dostępny jest w prawie państwa wykonania; doprecyzowania jurysdykcji do wydawania środków ochrony; kwestii uzależnienia uznania środka ochrony w państwie członkowskim wykonania powinno od skuteczności tego środka ochrony w państwie jego wydania; wprowadzenia środka odwoławczego od orzeczenia adaptującego orzeczony środek ochrony do systemu prawa państwa wykonania.

Dyrektywa zmierza do zmiany i rozszerzenia zakresu przepisów decyzji ramowej 2001/220/WSiSW. Stało się to konieczne wobec faktu wejścia w życie Traktatu z Lizbony. W ocenie rządu zaproponowane rozwiązania prawne umożliwią wzmocnienie pozycji ofiar poprzez zapewnienie im godnego traktowania w postępowaniu karnym, oraz przyczynią się do skuteczniejszej ochrony przed popełnieniem ponownego przestępstwa. Do najważniejszych elementów dyrektywy należą prawo ofiary do tłumaczenia, kryteria określające możliwość zaliczenia ofiary w poczet ofiar szczególnie wrażliwych oraz zakres ochrony ofiary i członków jej rodziny.

Przedstawiciel resortu sprawiedliwości zapewniał, iż w toku negocjacji poprzez środki zmierzające do zapewnienia ofierze pomocy tłumacza, podkreślił jednak, że tego rodzaju uprawnienia powinny być dostosowane do roli pokrzywdzonego w postępowaniu karnym (tj. usytuowania jako strony bądź uczestnika postępowania). W związku z tym prawo do tłumaczenia nie powinno być rozszerzane w sposób sprzeczny z interesem pokrzywdzonego (zwłaszcza, gdy nie jest zainteresowany uczestnictwem w postępowaniu oraz jego przebiegiem). Rząd podziela konieczność sformułowania kryteriów zaliczenia ofiar określonych kategorii przestępstw w poczet ofiar szczególnie wrażliwych. Czynnikiem decydującym o zaliczeniu danej ofiary w poczet kategorii ofiar szczególnie wrażliwych powinny być rzeczywiste potrzeby ofiary wynikające ze stanu uniemożliwiającego jej udział w postępowaniu wskutek dolegliwości fizycznych, bądź psychicznych, lub w związku ze stopniem krzywdy wyrządzonej przestępstwem.

Analitik Komisji Spraw Unii Europejskiej dr Robert Grzeszczak wskazał, iż w jego ocenie zarówno projekt rozporządzenia jak i projekt dyrektywy są zasadne oraz zgodne z zasadą pomocniczości.

W trakcie dyskusji, senator Stanisław Piotrowicz pytał o zakres zmian, do jakich dojdzie wobec przyjęcia zarówno rozporządzenia jak i dyrektywy.

Minister Igor Działuk poinformował, iż w Polsce obowiązują już wysokie standardy ochrony praw ofiar, stąd zauważalną zmianą będzie na pewno przyznanie pokrzywdzonemu statusu strony w postępowaniu.

Senator Leon Kieres zauważył, iż dyrektywa zawiera słownik pojęć, w tym definiuje na swój użytek hasła: „członkowie rodziny” i rozumie pod nim m.in. małżonka, konkubenta, zarejestrowanego partnera; „konkubent” co oznacza osobę, która pozostaje w trwałym pożyciu z ofiarą, przy czym związek ten nie został zarejestrowany w żadnym organie; „zarejestrowany partner” co oznacza partnera, z którym ofiara zawarła zarejestrowany związek partnerski, na podstawie przepisów państwa członkowskiego. Pojęcia te nie zmieniają jednak pojęć powszechnie stosowanych w polskich systemie prawa.

Senatorowie po przeprowadzonej dyskusji - na wniosek senatora Piotra Zientarskiego - przyjęli pozytywną opinię zarówno w stosunku do projektu rozporządzenia (8 głosów „za”, 1 wstrzymujący się) jak i dyrektywy (jednomyślnie, 9 głosów „za”).

Sprawozdawcą obu opinii połączonych komisji będzie senator Piotr Zientarski.

Konkluzja: Komisje przedłożyły KSUE opinię w sprawie projektów rozporządzenia i dyrektywy.

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące działalność lobbingową.